

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt II. Innumeras Dei perfectiones in creaturis repræsentari, variis
similitudinibus docent antiqui Patres.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

prima hierarchia per
omnium visibilium, &
specieas, & in seculis
invenio aures tuas, &
verbi gratia, aperte
Scriptura profunda
e immunditatem, & tu
abiliter omnia fabulas
linata, quam eloquere
mum. Huiusmodi con
folgebat Sacerdos quod
Mibi autem deo dicitur
nam dedi nobis heros,
ut sciam differentes, &
tentorum sonus, & tu
at tempore, res ipsa
commissariam tempore
dipositorum, natus
n, vim venturam, &
entias regalitatem, &
Ac demum adeo: &
bconfa, adiutor. Necesse
erit o. b. utrando
in virtutes, & misericordia
rum, judiciorum, facili
confam venient. Quo
richard. bb. 207. 5
di consideratio papa
et dicit hoc mactum
ipsius numeris etiam
ludicra, major, rati
o. & magna, adu
are, magna, & finita
adoluta. Hinc illa
dene nra dicta in plo
ta pia as videntur sup
pare in urbis, &
? Multi sunt figura
et magnificus & finita
ad pectora, &
spine transforasq
um alterna. Sel quis
remune fons al plo
apertus. Mitemon
dexteram navigare i
dant sepiu valentia
et humum scindit
& extrahentis infuso
icut nec in eadem fo
ergo argumentatio
ant, aliquanto plo
ando ad ingredi
cum aliquip occidit
infusum, dissipatur
cum. Ipsi sunt que
ntem in aqua profunda
ir adibit a profunda
et occulto. Ante qui
sapientie. Quanto
et omnia in sequitur
ant, que videt, &
mirabilis in profunda
alto, qui omnia in se
induit, inter agmina
usque ad suorum plo
er. Ecce quando
um sapientia agit
quammodo, in cuius
operatur. hic ab

CAPUT II.

Innumeris DEI perfectiones in creaturis
representari, variis similitudinibus
docent antiqui Patres.

MVN DVM hunc visibilem, librum esse litre
mis & notis exaratum, DEI gloriam ejusque
augustissimam majestatem (arcana aliqui &
invisibilis) intellectu & creaturae palam praedican
tem, aperte docuit Rex David, cum Psal. 18, ait:
Celi enarrant gloriam Dei, & opera manuum ejus
annuntiat firmamentum. Dies diei eructat ver
bum.

Celi quo
modo majestatem explicita: qua voce? quo idioma
gloriam Hymn. 9. ad popl. Antiochenum, huic dubitationi
Dei enarrant pulchre responder, dicens: Vocem non habent, os
non possident, ipsis non est lingua, quomodo igitur
narravit? Per ipsum ad pedem. Cam enim videris
pulchritudinem, magnitudinem, celsitudinem situm,
formam, per tantum tempora permanere, tamquam
voce audiens, & ad affectum discessus, adorandum,
qui tam pulchrum & admirabile corpus creavit.

Vnde egregie Basilius Hexaëm. Hom. 11. Quin
& universa, inquit, moles mundi perinde est ac liber
littera exaratus, palam contestans ac predicans glo
riam DEI, illisq; augustinianam majestatem (arcana
aliqui & invisibilem) abunde enuntians in
intellexi creaturae, quatenus ad cognitionem attinet
veritatis.

Gregorius quoque Nyssenus in suo Hexaëm.
creatura: DEI orationem esse, his verbis expre
fit: Verè quidquid cum sapientia fecit, DEI oratio
est, que non sonantibus quibusdam instrumentis di
singuitur & exprimitur, sed per ea, que in apparen
tibus rebus existant miracula prominentur.

Chrysostomus præterea in Psal. 110. expo
nens illum locum, Exquisita in omnes voluntates
eius, universam creaturam esse homini pro libris
& litteris ad DEI magnificentiam cognoscen
dam, edocuit, dum ait: Ad precepta eius, ad man
data eius. Non solum autem ad precepta eius, sed ut
ipse etiam cognoscatur ab hominibus; que quidem est
principale eius voluntas, & propter quam haec maxi
mè fecit. Quid itaque dicit Propheta, est eiusmodi:
Is qui attendunt & sapient, per seipsum, apertissimam,
& evidenter DEI cognitionem hominum
menti afferunt. Ad hanc enim eius voluntatem ea
ab initio ab ipso maxime constituta sunt, ut magni
tudine, pulchritudine, postura, operatione, minifero
rio, & aliis omnibus animum spectatoris comovoret,
mentemque, & intelligentiam excitaret, & ad op
erem & præstantissimum artificem Deum inquire
dum, & adorandum cum illa secerit, & ut uni
versum corpus totius creaturae esset ei pro libris & lit
teris, hæc Chrysostomus.

Mundus Et verè dicuntur creatura verba DEI, & mun
liber, & dux liber: nam si DEI dicere, circé est, res ab eo
creature conditæ meritò verba DEI censebantur, mundus
verba vero liber, in quo exarata sunt DEI verba maje
statis, statim illius proferenzia. In hoc libro ampli
& quid sima pœnitencia & elegia divine potentie, infinita
nos do
sapientie, & inenarrabilis bonitia ejus exarata
sunt, que passim tum rubibus, tum eruditis, tum
viris, tum mulieribus, legere & contemplari da
tum est; idque tam die, quam nocte, omnique
tempore & ioco.

Insuper & in quolibet istius libri capite immen
sam DEI gloriam conspicari licet: enim verò tam
excella sapientissimi DEI majestas in omni, & in

quilibet hujus Universi parte emicat, ut illud Isaiae
6. Plena est omnis terra maiestate ejus, crebro liter
re possemus. Si namque per singula hujus libri
capita excurrere tempus ferret, facile in quolibet
mirabiles divinae maiestatis radios ipsis creaturis
infinitos foret inventire: etenim quænam in primis
DEI opificis gloria in orbis machina appareat,
quæve in calo, in astris, in sole, quæque in nocte
& die, ann que temporibus, quæ denique in elem
mentis, ac in eorum diversitate ac commixtione,
& præcipue quæ in terra, in aqua & geminibus,
quæ in lapidibus, ceterisq; terræ partibus; quæ in
picibus & avibus, quæ in apibus, araneis, & mu
ribus, quæ in terrestribus animalibus, quæ vel in
ipsis formicis, & in minimis quibuscumque aliis
creaturis vilioribus, ac denum, quæ in omni tam
supernaturam quæm infernorum rerum classe im
menſæ DEI maiestatis vestigia reperiuntur, pe
nes innumeros Patres certe licebit, qui argu
mentum hoc variis in locis obtrahimur sive oratio
ne profecti. Tandem, creata omnia, D. Au
gustino teste, de cognit. vera vita, Tomo 9. cap. 8.
dicuntur quasi fenestra, ex quibus DEI magnitudi
nem contemplari possumus; ac ab aliis Patribus ve
stigia, DEI terga, imagines & picturæ ipsius DEI:
ob eamque causam D. Paulus 1. Cor. 13. Speculum
DEI eas appellat, dicens: Videlius nunc per speculum
in enigmate. Quid per speculum in enigmate
intelligit, nisi lumen naturæ ac revelatum? Et ele
ganter Apostolus naturæ lumen speculum appella
vit, ac Fidei articulos enigmata dixit: natura siq
uidem est (speculum), DEI imagine insignitum; lu
minisce naturæ DEUM videre, est per specu
lum, seu lineam reflexam, hoc est, per creatura
rum contemplationem, in DEUM opificem, à
quo emanarunt, DEUM ipsum percipere & in
vestigare.

CAPUT III.

Qualiter creatura omnes in musica quadam
symphonista DEI laudes immensas can
tu simplici proclamat.

DECANTANT laudantque DEUM creati
tæ omnes, & intellecta prædictæ & ejusdem
expertos: Angelus lingua angelica, homo verò
cum voce, tum vita. Cetera verò à DEO con
ditæ creature, Universum hoc replete, per Pro
sopopiam DEI laudes persolvere dicuntur, eò
quod magnitudo ipsarum, pulchritudo, varietas,
& alii ab eis manantes effectus, potentia, sapien
tia, & bonitas DEI immensa in se coruscantium
notas, sive & monimenta, quibus Angelus & ho
mo ad divinas laudes pangendas excitantur, ui
Chrysostomus id aptè edidit, cùm in Psalmum Tres De
148. ita scribit: Duo sunt modi laudandi DEUM, um la
gloria, & honore afficiendi: unus quidem per verba,
dandi alia verò per ipsum. Huc accedit etiam tertius, qui
est per vitam & recte facta: nam hominibus non solum
loquentibus, sed etiam tacitibus, DEO gloria offer
tur, quemadmodum Christus quoque dicit: Luce at
lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra
bona, & glorificant Patrem vestrum, qui est in celo. Et
rurus: Glorificantes me glorificabo. Est enim que
sit per linguam glorificatio, fecit eum Moyses glorifi
cavit cum Maria, dicens: Cantemus Domino gloriosè
enim magnificatus est. Est etiam que sit per ipsam
creataram, ut hic ipse dicit: Celi enarrant gloriam
DEI, & opera manuum ejus, &c. & ita hic etiam
laudes cum creaturæ pulchritudine positione, magni
tudine, uisu, naturæ, mysterio, perseverantia, utilitate